

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Problemy podstawowe	11
1.1. Dwa słowa na temat historii psychologii poznawczej	11
1.2. Szerokie i wąskie rozumienie procesów poznawczych	17
1.3. Czy istnieje paradygmat poznawczy	24
1.4. Czy istnieją specyficzne właściwości procesów poznawczych występujących w interakcjach społecznych	28
Rozdział 2. Spostrzeganie	32
2.1. Problemy podstawowe	32
2.2. Fazy procesu spostrzegania	37
2.3. Spór o strukturę spostrzeżeń w psychologii klasycznej jako wprowadzenie do analizy relacji między elementami sensorycznymi i percepcyjnymi	41
2.4. Spostrzeganie jako proces kategoryzacji percepcyjnej	50
2.4.1. Kategoryzacja sensoryczna – detektory cech i ich gatunkowe zróżnicowanie. Specyficzność detektorów twarzy i ich roli w funkcjonowaniu społecznym i emocjonalnym	50
2.4.2. Kategoryzacja w obrębie pamięci – schematy	53
2.4.3. Mechanizmy konfrontacji danych sensorycznych i pamięciowych – koncepcja gotowości i obronności percepcyjnej	55
2.4.4. Cykl percepcyjny Neissera. Rola eksploracji w spostrzeganiu. Konsekwencje utrwalenia schematów eksploracyjnych dla spostrzegania – psychologia reklamy	62
2.5. Koncepcja ekologiczna spostrzegania	67
2.5.1. Percepcja bezpośrednia i percepcja pośrednia	67
2.5.2. Percepcja bezpośrednia świata zewnętrznego	70
2.5.3. Percepcja bezpośrednia świata wewnętrznego	72
Rozdział 3. Uwaga	76
3.1. Funkcje uwagi	76
3.2. Fizjologiczne mechanizmy uwagi	82
3.3. Podstawowe rodzaje zjawisk analizowanych w badaniach nad uwagą	85

3.3.1. Czujność	85
3.3.2. Przeszukiwanie	89
3.3.3. Procesy selekcji – teorie selekcji uwagowej	91
3.3.3.1. Teoria filtra uwagowego Broadbenta	91
3.3.3.2. Teoria wielu filtrów uwagowych Treisman	94
3.3.4. Alokacja zasobów uwagi – teoria zasobów uwagi	96
3.4. Dystraktory	103
3.5. Czynności automatyczne i kontrolowane	106
3.6. Refleksyjność i bezrefleksyjność	109
 Rozdział 4. Pamięć	 117
4.1. Pamięć jako zdolność i pamięć jako proces	117
4.2. Fazy procesu pamięciowego	121
4.3. Rodzaje procesów pamięciowych wyodrębnionych ze względu na różne kryteria	126
4.3.1. Kryterium czasu przechowania: pamięć ultrakrótka, krótkotrwała i trwała	126
4.3.1.1. Pamięć ultrakrótka (sensoryczna)	128
4.3.1.2. Pamięć krótkotrwała	134
4.3.1.3. Pamięć trwała	141
4.3.1.4. Dowody odrębności pamięci krótkotrwałej i trwałej	148
4.3.2. Klasyfikacja pamięci ze względu na format przechowywanych informacji – pamięć semantyczna i pamięć epizodyczna	152
4.3.3. Podział ze względu na formy przechowania i mechanizmy wydobywania – pamięć deklaratywna i niedeklaratywna	160
4.3.4. Podział ze względu na kryterium mechanizmów wydobywania – pamięć jawna i pamięć ukryta	162
 Rozdział 5. Procesy pamięciowe	 164
5.1. Pamięć niedeklaratywna	164
5.1.1. Warunkowanie	164
5.1.2. Efekt torowania (priming)	168
5.1.3. Pamięć proceduralna	170
5.1.4. Habitacja i sensytyzacja	171
5.2. Pamięć deklaratywna	172
5.2.1. Pamięć semantyczna	172
5.2.2. Pamięć epizodyczna – organizacja informacji	179
5.3. Podstawowe mechanizmy pamięci	182
5.3.1. Mechanizmy zapamiętywania	182
5.3.1.1. Zapamiętywanie w pamięci operacyjnej	185
5.3.1.2. Zapamiętywanie w pamięci trwałej	189
5.3.2. Mechanizmy przechowania	195
5.3.2.1. Przechowanie w pamięci krótkotrwałej	195
5.3.2.2. Przechowanie w pamięci trwałej	197
5.3.3. Mechanizmy odtwarzania	202

Rozdział 6. Pamięć autobiograficzna	211
6.1. Wprowadzenie – czym jest pamięć autobiograficzna	211
6.2. Metody badania pamięci autobiograficznej	217
6.2.1. Metoda swobodnych skojarzeń Galtona	217
6.2.2. Metoda kierowanych skojarzeń Crowitza i Schiffmana	218
6.2.3. Metoda pamiętników	218
6.2.4. Badania nad pamięcią specyficznych zdarzeń życiowych	222
6.2.5. Metody badania pamięci autobiograficznej – podsumowanie	223
6.3. Formy pamięci autobiograficznej	224
6.4. Organizacja informacji w pamięci autobiograficznej	229
6.4.1. Mechaniczne zapamiętywanie sekwencji zdarzeń	229
6.4.2. Zapamiętywanie kolejności poprzez odwołanie się do skali zewnętrznej	230
6.4.3. Kodowanie kolejności a hierarchiczna struktura pamięci autobiograficznej	233
6.5. Determinanty trwałości przechowania w pamięci autobiograficznej	236
6.6. Pamięć autobiograficzna a psychologia zeznań świadków	244
Rozdział 7. Wyobrażenia	252
7.1. Tradycyjne koncepcje wyobraźni	252
7.2. Teoria wyobraźni jako pole sporu o mechanizmy tworzenia reprezentacji	256
7.2.1. Stanowisko obrazowe	257
7.2.2. Stanowisko abstrakcyjne	261
7.3. Próby empirycznego rozstrzygnięcia problemu formy reprezentacji	263
7.4. Problem kodowania – jeden, dwa lub trzy rodzaje kodów.	273
7.5. Rola kodu obrazowego w przebiegu innych procesów psychicznych	283
7.5.1. Wpływ wyobrażeń na pamięć	283
7.5.2. Wpływ wyobrażeń na proces rozwiązywania problemów	286
7.5.3. Wyobrażenia a procesy emocjonalne	289
7.5.4. Wykorzystanie wyobrażeń w procedurach psychokorekcyjnych i psychoterapeutycznych	293
Rozdział 8. Pojęcia	295
8.1. Czym są pojęcia	295
8.2. Pogląd klasyczny	302
8.3. Pogląd probabilistyczny	308
8.4. Pogląd egzemplarzowy	318
8.5. Pojęcia jako teorie naiwne	322
8.6. Pojęcia odnoszące się do stanów, zjawisk i procesów	328
Rozdział 9. Myślenie i rozwiązywanie problemów	332
9.1. Czym jest myślenie?	332
9.2. Rola języka w myśleniu	335
9.3. Podstawowe rodzaje myślenia	341
9.3.1. Myślenie nieukierunkowane (autystyczne)	342

9.3.2. Myślenie ukierunkowane	343
9.3.2.1. Myślenie ukierunkowane w sytuacjach źle określonych	344
9.3.2.2. Myślenie ukierunkowane w sytuacjach dobrze określonych	349
9.4. Strategie rozwiązywania problemów	354
9.5. Charakterystyka operacji umysłowych	361
9.5.1. Rozumowanie dedukcyjne	362
9.5.2. Rozumowanie indukcyjne	367
9.5.3. Relacje między procesami myślowymi badanymi w laboratorium a procesami występującymi w realnych sytuacjach życiowych	375
Rozdział 10. Procesy poznawcze i procesy emocjonalne	377
10.1. Dyskusja „emocje – poznanie”	377
10.2. Poznawcze teorie emocji	386
10.3. Rola emocji w procesach poznawczych	393
Zakończenie	400
Literatura cytowana	402
Indeks nazwisk	421
Indeks rzeczowy	425